

POSTANOWIENIE

Dnia 30 stycznia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z wniosku Z. S.
przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno - Rentowego Ministerstwa Spraw
Wewnętrznych i Administracji w W.
o wypłatę emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 30 stycznia 2020 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 11 stycznia 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w (...) na rzecz adwokata P. K. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych, powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 marca 2016 r. Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w W. odmówił Z. S. podjęcia wypłaty policyjnej emerytury w zbiegu z emeryturą, która została mu przyznana decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 31 marca 2009 r.

Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 23 listopada 2016 r., sygn. akt XIII U (...), oddalił odwołanie wnioskodawcy.

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 11 stycznia 2019 r., sygn. akt III AUa (...), oddalił apelację odwołującego się (pkt I), rozstrzygając o kosztach nieodpłatnej pomocy prawnej udzielonej odwołującemu się w postępowaniu apelacyjnym (pkt II).

Wyrok Sądu Apelacyjnego odwołujący się, reprezentowany przez pełnomocnika z urzędu, zaskarżył w całości.

Zarzucono naruszenie prawa materialnego, to jest art. 95 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1270 ze zm.; dalej ustawa emerytalna) w związku z art. 15a z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 288; dalej ustawa o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy), przez jego błędną wykładnię, polegającą na niezasadnym przyjęciu, że o wyjątku od zasady pobierania jednego świadczenia decyduje data przyjęcia do służby policjanta (przed lub po dacie 1 stycznia 1999 r.), a nie brak możliwości obliczenia emerytury policyjnej przy uwzględnieniu „cywilnego” stażu emerytalnego.

Skarżący wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadnił potrzebą wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości oraz jej oczywistą zasadność. W uzasadnieniu wniosku wskazał na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2019 r., I UK 426/17, argumentując, że w wyroku tym za właściwy uznano taki kierunek wykładni art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej, z którego wynika, że użyte w ust. 2. tego artykułu sformułowanie „emerytura (...) obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych” oznacza odwołanie się do zasad obliczenia emerytury wojskowej określonych w tych przepisach, a więc z uwzględnieniem wyłącznie służby wojskowej, co z kolei uzasadnia prawo do pobierania dwóch emerytur „wypracowanych” niezależnie od siebie. Zatem o wyjątku od zasady pobierania jednego świadczenia nie decyduje data przyjęcia do służby, ale brak możliwości obliczenia emerytury wojskowej przy

uwzględnieniu „cywilnego” stażu emerytalnego. Przy czym ten „brak możliwości” nie występuje wtedy, gdy emeryt wojskowy nie decyduje się na złożenie wniosku o doliczenie po zwolnieniu ze służby wojskowej okresów składkowych i nieskładkowych, choć mogą one zwiększyć podstawę wymiaru emerytury do 75%. Wspólnym mianownikiem uzasadniającym prawo do dwóch świadczeń są uwarunkowania wynikające z przepisów prawa niepozwalające na wykorzystanie stażu „cywilnego” w emeryturze, a nie wybór emeryta wojskowego. Zdaniem skarżącego, przywołany wyrok, pomimo że odwoływał się do art. 15a ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 289), pozostaje adekwatny do art. 15a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy z uwagi na ich symetryczną funkcję i zbieżne brzmienie. Skarżący dalej argumentował, że dotychczasowe orzecznictwo organów emerytalno-rentowych, sądów powszechnych i Sądu Najwyższego odmiennie interpretowało przepisy dotyczące wyjątków od zasady pobierania jednego świadczenia emerytalnego. Wskazał, że z łącznego odczytania art. 95 ust. 1 w związku z art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej przyjmowano, że przepisy te wyłączają możliwość jednoczesnego pobierania emerytury policyjnej i emerytury z powszechnego systemu emerytalnego przez osoby, które podobnie jak skarżący, pozostawały w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r. Dotychczasowa wykładnia art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej w związku z art. 15a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy powodowała różnicowanie analogicznej sytuacji emerytów w jednej grupie zawodowej (policjantów) bez istotnej przyczyny, jak też przyjmowała, że niewystarczające jest obliczenie emerytury na zasadach określonych w art. 15a lub art. 15d lub art. 18e ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy powodowała, a konieczne jest spełnienie także kryteriów podmiotowych w nich określonych (tj. określonego momentu powołania do służby w Policji). Ze względu na powołany wyżej wyrok Sądu Najwyższego w sprawie o sygn. akt I UK 426/17, skarżący wskazał na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej.

Pełnomocnik skarżącego wniósł o zasądzenie na jego rzecz kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu, które nie zostały opłacone w całości ani w części.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: (1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Skarżący powołuje się z jednej strony na potrzebę wykładni art. 95 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z drugiej zaś na oczywiste naruszenie tego przepisu, co wzajemnie się wyklucza, bowiem jednocześnie uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów) generalnie wyklucza możliwość oczywistej zasadności skargi. Oczywista zasadność skargi kasacyjnej zwykle wynika z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa. Zatem skarżący nie może powoływać się na to, że skarga jest oczywiście uzasadniona z uwagi na naruszenie określonego przepisu prawa, który jednocześnie jest rozbieżnie interpretowany przez sądy i z tego powodu wymaga wykładni (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 maja 2008 r., II PK 17/08, LEX nr 829110, a także postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 21 października 2008 r., II PK 158/08, LEX nr 1746612; z dnia 27 listopada 2012 r., I UK 378/12, LEX nr 1675150; z dnia 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14, LEX nr 1770903).

Zauważyć też należy, że z wykładni dokonanej przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 stycznia 2019 r., I UK 426/17 (OSNP 2019 nr 9, poz. 114) dotyczącej art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej wynika, że o wyjątku od zasady pobierania jednego świadczenia wprawdzie nie decyduje data przyjęcia do służby, ale brak możliwości obliczenia emerytury policyjnej przy uwzględnieniu „cywilnego” stażu emerytalnego, a więc to, że „cywilne” okresy ubezpieczenia w żaden sposób nie zwiększają świadczenia ze względu na spłaszczenie podstawy wymiaru emerytury wojskowej do maksymalnie 75%. Przy czym ten „brak możliwości” nie występuje wtedy, gdy emeryt wojskowy nie decyduje się na złożenie wniosku o doliczenie po zwolnieniu ze służby wojskowej okresów składkowych i

nieskładkowych, choć mogą one zwiększyć podstawę wymiaru emerytury do 75%. Wspólnym bowiem mianownikiem uzasadniającym prawo do dwóch świadczeń są uwarunkowania wynikające z przepisów prawa niepozwalające na wykorzystanie stażu „cywilnego” w emeryturze wojskowej, a nie wybór emeryta wojskowego. Na taki stan rzeczy - brak możliwości obliczenia emerytury policyjnej przy uwzględnieniu „cywilnego” stażu emerytalnego - skarżący się nie powołuje (a z akt emerytalnych wynika, że przy obliczeniu wysokości emerytury policyjnej - na wniosek skarżącego z dnia 2 kwietnia 2001 r. – k 126 akt emerytalnych - uwzględniono okresy pracy „cywilnej” po zwolnieniu ze służby k-124 akt emerytalnych, co spowodowało podwyższenie podstawy wymiaru 75%). W rezultacie nie ma uzasadnienia twierdzenie o oczywistej zasadności skargi ze względu na kwalifikowane naruszenie art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej, z powołaniem się na wykładnię dokonaną w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2019 r., I UK 426/17. W związku z tym nie ma znaczenia argument o rozbieżności orzecznictwa, skoro w omówionym wyroku Sądu Najwyższego przyjęto, że nie ma prawa do pobierania dwóch emerytur ten ubezpieczony, który wprawdzie został przyjęty do służby (policyjnej/wojskowej) przed dniem 2 stycznia 1999 r., lecz albo zrealizował albo mógł faktycznie zrealizować uprawnienie do wykorzystania „cywilnej” wysługi emerytalnej przy obliczaniu wysokości świadczenia.

Z tych powodów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji.

Uwzględniając wniosek pełnomocnika skarżącego o zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, o kosztach tych orzeczono na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o advokaturze (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 1513 ze zm.) oraz § 4 ust. 1-3 oraz § 16 ust. 4 pkt 2 w związku z § 15 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 18).

